
Interview door
Caroline Zegers &
Marco van der Vegte

A portrait of Gerben Everts, a man with short brown hair, wearing a dark suit, a light blue shirt, and a striped tie. He is looking slightly to the right of the camera. The background is a blurred office interior with a circular light fixture. A vertical black bar is on the right side of the image.

‘Er is een
standaard die er
echt moet komen,
en dat is *integrated reporting*’

Gerben Everts

“De governancecode is stap voor stap gegroeid”, zegt Gerben Everts. Hij is AFM-bestuurder, maar spreekt op persoonlijke titel. “Dat zie je in Europa, dat zie je in Nederland. Eigenlijk is een code een prachtig middel. Het is geen keurslijf, geen ‘one size fits all’. Je mag er van afwijken, mits je dat keurig verklaart. Dat is de kracht van de code.” Maar Everts denkt ook dat er nog veel moet gebeuren: “Het wordt tijd dat de politiek ziet dat er in bepaalde sectoren echt grote risico’s zitten; die zouden we moeten benoemen en aanpakken. Ik hoop dat onderdelen van de code uiteindelijk wettelijk verankerd worden, en dat er een toezichthouder is die de naleving daarvan goed voor ogen kan houden.”

Voor Everts is de corporate-governancecode iets vanzelfsprekends. “Niet dat je te allen tijde een code moet hebben. Sommige elementen moeten gewoon in de wetgeving, andere elementen laat je liever over aan zelfregulering. Maar ik denk dat de code voor Nederland heel veel goeds heeft betekend. Ondernemingen voelen er de druk van, ook omdat aandeelhouders meer te zeggen hebben. Ondernemingen willen het daardoor netjes doen en niet te veel afwijken.”

Maar je moet ook druk leggen op de aandeelhouder, vindt Everts. “In Engeland hanteren ze de ‘stewardship-gedachte’ om codes te effectueren, en dat voegt een belangrijke nieuwe dimensie toe. Een aandeelhouder heeft in principe geen verplichtingen, maar hij doet er goed aan om betrokkenheid te tonen bij de ondernemingen waarin hij belegt. Dat kun je prachtig in een code neerzetten. Maar niet alles past in codes. Soms moet je gewoon een strikte wetgeving hebben, bijvoorbeeld als het gaat om transparantie over beloningen, of over de op lange termijn uit te keren opties en aandelenbelangen.”

Kwaliteit verankeren

Over het algemeen zijn de Nederlandse codes goed in balans, vindt Everts, al zou hij ze soms wat scherper

willen hebben: “Codes zijn nog wat te vrijblijvend als het gaat over de geschiktheid van bestuurders en commissarissen. Bij volkshuisvesting, zorg of onderwijs zal ongetwijfeld het een en ander aan deskundigheid of geschiktheid worden geveerd van het bestuur, maar dat werkt in de praktijk niet. Daar moet je uiteindelijk doen wat de AFM en DNB bijvoorbeeld doen bij het toezicht op financiële instellingen. Zo zijn de commissarissen getoetst bij de vier grote banken en de grote vier verzekeraars. Dat was een behoorlijke exercitie, maar het is wel heel zuiver gegaan. Het is de verantwoordelijkheid van de AFM en DNB om toe te zien op het functioneren van de financiële sector. De kwaliteit van commissarissen moet wettelijk verankerd zijn. Het is een grote verantwoordelijkheid: het gaat over het algemeen over mensen die erg bekend zijn. Dan kun je je geen lichtvaardigheid permitteren.”

Maar zegt een geschiktheidstoets genoeg over het functioneren van een commissaris? “Zo’n toets is een momentopname”, zegt Everts. “Er zal periodiek gehertoetst moeten worden. De toets richt zich natuurlijk op de deskundigheid, de betrouwbaarheid van een individu. Het zegt iets over diens antecedenten en over zijn lerend vermogen als de antecedenten negatief zijn. Het kan best zijn dat iemand op een zeker moment de verkeerde besluiten heeft genomen of de verkeerde keuzes heeft gemaakt. Maar als iemand klip en klaar kan duiden hoe zoiets heeft kunnen gebeuren, en wat hij heeft gedaan om de risico’s toch te mitigeren, dan is het voor ons geen belemmering om iemand geschikt te achten.”

Kritische blik

“De accountant hoeft wat mij betreft geen oordeel te geven over het functioneren van de governance, maar het is wel de ingang voor het bepalen van de eigen werkzaamheden”, zegt Everts. “Bij een kwalitatief mindere governance zul je additionele werkzaamheden moeten doen. Bij een goede governance kun je meer werken vanuit vertrouwen. Hopelijk is dat een extra motivatie voor ondernemingen om hun governance ook goed neer te zetten. Accountants kunnen die zuiverende werking ook hebben, alleen al door er nadrukkelijker bij stil te staan dan ze nu doen.”

Europese paraplu

Op nationaal niveau functioneert de corporate-governancecode goed, maar internationaal schort er nog het een en ander.

“Ik ben een groot voorstander van het Europese Actieplan Corporate Governance. Het is goed om boven alles wat er op nationaal niveau is een soort paraplu te houden en te zeggen: ‘Hier zijn we het over eens’. Ik bedoel niet dat er vanuit Europa moet worden voorgeschreven hoe bedrijven en instellingen hier om moeten gaan met hun governance. Daar ben ik ook niet bang voor. We lopen in Nederland, samen met Engeland, voorop in de wijze waarop we de codes hebben ontworpen.”

Wat zijn dan de voordelen van een Europese regeling?
“Dat zal voor Nederland niet betekenen dat we onze code ineens moeten aanpassen. Maar het betekent wel dat investeerders die vanuit Nederland opereren en die in andere Europese lidstaten actief zijn, ervan op aan kunnen dat overal wordt voldaan aan de basisvoorwaarden voor goede governance. Dat is juist van belang voor een land als Nederland, met institutionele beleggers en pensioenfondsen die zeer geïnteresseerd zijn in investeringen in het buitenland. Er wordt iets heel summiers gebouwd bovenop de nationale initiatieven. Dat is volgens mij de juiste benadering. Het is ook goed voor de concurrentiekracht van Nederland. Als er landen in je nabijheid zijn die alles maar laten gebeuren, zonder enige waarborg dat bepaalde belangen goed worden behartigd, dan heb je een groot probleem.”

“Codes zijn nog wat te vrijblijvend als het gaat over de geschiktheid van bestuurders en commissarissen.”

De kwaliteit van het ‘explain’

Ook in Europees verband zal *comply or explain* het leidende principe blijven, denkt Everts. Maar wanneer een bedrijf iets moet uitleggen, en hoe ver die uitleg dan moet gaan, daar moet wel meer eenheid in komen. “De kwaliteit van dat ‘explain’ verschilt nogal, niet alleen in Nederland, maar zeker in Europees verband. Dat is een punt van zorg. Ik denk dat je het aantal keren dat een onderneming zijn toevlucht neemt tot ‘explain’ tot een

minimum moet beperken. ‘*Explain*’ wil zeggen: grondig nadenken over de vraag waarom je niet aan een bepaling kunt voldoen. Je moet een valide argument hebben.” Als je het goed aanpakt, denkt Everts, willen bedrijven best meer vertellen. “We hebben hetzelfde gezien met in-controlstatements. In het eerste jaar dat die verplicht waren zocht iedereen zijn weg. Bepaalde ondernemingen wilden best veel zeggen over hun modellen, en uitleggen in hoeverre ze daadwerkelijk in control waren. Totdat de monitoringcommissie destijds om pragmatische redenen zei: ‘Focus je nu maar eerst op de financiële verslaggeving en laat de rest vooralsnog maar open’. Dat is eigenlijk jammer. Er was meer mogelijk en bedrijven wilden ook meer. De code had echt als doel om meer informatie aan het publiek te geven dan de enkele mededeling of je je risico’s qua financiële verslaggeving op orde hebt.”

Principal agent

Openheid kan lastig zijn, erkent Everts. “Neem de transparantie over beloning. Daar ontkom je niet aan, en dat geldt ook voor de bestuurders van de AFM. Iedereen leest mee, en er is altijd kritiek.

Bij het bestuur van een beursgenoteerde onderneming is het principal-agent-dilemma altijd aan de orde. Hoeveel krijgt de bestuurder betaald om zijn werk te doen in het belang van de aandeelhouder of andere stakeholders? Die transparantie moet er zijn, en het is het beste om het simpel te houden. Bedenk niet allerlei prachtige modellen. Zeker in dit tijdsgewricht kunnen mensen niet meer zeggen: ‘Ik wil wel komen, maar alleen als ik zo veel verdien, of alleen onder die voorwaarden’. Daarop kun je antwoorden dat dat allemaal publiek inzichtelijk gemaakt moet worden en dat je je dat als organisatie simpelweg niet kunt permitteren. Dat is een goed argument. De AFM gaat niet over de omvang van de beloning. Een toezichhouder moet daar ook van afblijven; dat is een kwestie van marktwerking. Maar ik vind wel dat je een simpel beloningsmodel moet hebben, dat past bij de sector anno 2013.”

Hiërarchie van codes

Al met al denkt Everts dat het huidige systeem de tand des tijds wel zal kunnen weerstaan. “Ik hoop dat we in 2020 nog steeds een goede code hebben die breed gesteund wordt en die door periodieke toetsing in 2020 past. De code moet heel duidelijk zijn, maar ook levend genoeg om nieuwe dingen in zich op te nemen. Zo’n monitoringcommissie met een roulerend voorzitterschap werkt goed.

‘Ik denk dat je het aantal keren dat een onderneming zijn toevlucht neemt tot *‘explain’* tot een minimum moet beperken.’

Ik ben een groot voorstander van het model zoals we dat hebben. Tegelijkertijd denk ik dat een aantal codes nu wat vrijblijvend worden nageleefd. Het wordt tijd dat de politiek ziet dat er in bepaalde sectoren echt grote risico's zitten; die zouden we moeten benoemen en aanpakken. Ik hoop dat onderdelen van de code uiteindelijk wettelijk verankerd worden, en dat er een toezichthouder is die de naleving daarvan goed voor ogen kan houden. Natuurlijk zijn er verschillende codes voor verschillende sectoren. De AFM zou niet kunnen rapporteren op basis van een code voor een woningcorporatie, en andersom zou dat ook niet passen. Maar er zou een zekere hiërarchie in codes moeten ontstaan, zodat je als woningcorporatie niet meer hoeft te bedenken wat de essentialia zijn van een goede governance van een corporatie. Dat zou mijn insteek zijn voor 2020.”

Daarnaast valt er nog veel te verbeteren, denkt Everts. “Bij de woningcorporaties zou het heel goed zijn als zo'n sector eens zou kijken naar alle statutaire bepalingen over benoemingen. Er is veel dood hout in statuten en statutaire beperkingen, die het goed functioneren van de governance belemmeren. Dat zal bij zorg en onderwijs niet anders zijn. Ik verwacht dat toezichthouders het als hun opdracht zien om de boel eens kritisch door te lichten.”

Integrated reporting

Tegen die tijd zou Everts nog één andere wens vervuld willen zien. “Er is een standaard die er echt moet komen, en dat is integrated reporting. Die moet er in 2020 staan. Dat gaat gevolgen hebben voor de verankering van de strategie, voor corporate governance, voor alle duurzaamheidsfactoren en voor de manier waarop we

kapitaal gebruiken. Ook de corporate-governancecode zal er een andere focus door krijgen. Integrated reporting heeft verder implicaties voor IFRS, voor de rol van de accountant en de scope van zijn audit.

De AFM staat daar heel positief tegenover. Dat is een voorbeeld van onontgonnen terrein waar een code zich prachtig voor leent. Het moet eerst aan de sector worden overgelaten om er, in een samenspel tussen aandeelhouders en onderneming, en in een latere fase de controleurs, iets moois van te maken. De AFM zal niet als toezichthouder meteen zeggen hoe het moet. Zoiets heeft een aantal jaren nodig om uit te kristalliseren, maar uiteindelijk moeten we komen tot iets waarvan iedereen zegt: ‘Kijk, en zo moet het zijn.’”

Mr. drs. Gerben Everts (1971) studeerde van 1989 tot 1996 rechten en bedrijfseconomie/accountancy in Groningen. Van 1998 tot 2002 werkte Everts bij het ministerie van Financiën. Vervolgens maakte hij de overstap naar Brussel, waar hij in het directoraat-generaal Interne Markt werkte voor de Europese Commissie.

Everts werd daarna manager Corporate Finance, Control en Riskmanagement bij APG en bekleedde diverse nevenfuncties op het terrein van corporate governance, audit en verslaggeving, voor hij in 2011 in dienst trad bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Sinds 1 november 2012 is hij als bestuurslid verantwoordelijk voor het toezicht op de effectenmarkten, de financiële infrastructuur, de accountantsorganisaties en de financiële verslaggeving.